

**The Main Principles of Educational Management in
Four Sublime States of Mind, According to the Perception of A Teacher :
A Case Study of Srivikorn School and Srivikorn Business School
การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู :
กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ**

ณัฐพัทธ์ หินไชยศรี

ABSTRAC

The purpose of this research is: 1) to study the use of the 4 sublime states of mind based on teachers' perception of Srivikorn School and Srivikorn Business School. 2) to compare the use of the principles between Srivikorn School and Srivikorn Business School. The study populations used in the research were 86 teachers from Srivikorn School and 50 teachers from Srivikorn Business School. The questionnaires used for data collection were analyzed by value percentage, value frequency, mean and standard deviation.

The results showed that: 1) the use of the 4 sublime states of mind, based on teachers' perception of Srivikorn School and Srivikorn Business School, is at high level. According to the results, the highest part is the Muthita (Sympathetic joy), following by the Karuna (Compassion), the Metta (Loving-kindness) and the Upekkha (Equanimity). 2) the teachers of Srivikorn Business School were aware of the use of the 4 sublime states of mind by executives more than the teachers of Srivikorn School.

Keywords : for sublime states of mind, educational management, executives, teachers

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนศรีวิกรม์ จำนวน 86 คนและครูในวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมุทิตา รองลงมาคือ ด้านกรุณา ด้านเมตตาและลำดับสุดท้ายคือ ด้านอุเบกขา 2) ครูโรงเรียนศรีวิกรม์และครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ มีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ มีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สูงกว่าครูโรงเรียนศรีวิกรม์

คำสำคัญ : พรหมวิหาร4, การบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหาร, ครู

บทนำ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือ และสถาบันศาสนาก็นับเป็นสถาบันหนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย นอกเหนือจากสถาบันชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องให้ความสำคัญอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและสร้างความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต รัฐจะต้องศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม ที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จึงบัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม และส่งเสริมศาสนา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญ ในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะในการประกอบอาชีพ ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคมและสร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ครอบครัว ชุมชน และ ประเทศชาติ ขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษา โรงเรียนเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการให้โรงเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และที่สำคัญต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ มีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา เพราะคุณธรรมเป็นคุณสมบัติที่สำคัญที่จะเป็นส่วนเสริมให้ผู้บริหารสามารถครองตน ครองคน และครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หรือการปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จไปได้ยาก หากผู้บริหารโรงเรียนขาดคุณธรรม ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากต่อผู้ร่วมงาน ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาจะมีความรู้คู่คุณธรรมได้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) ซึ่งการที่ผู้บริหารจะทำภารกิจได้ตามเป้าประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตภารกิจเป็นอย่างดี (Katz.Robert L., 1974) ได้ใช้วิธีที่เรียกว่า “สามทักษะ”(Three-Skill Method) วิเคราะห์ความรู้ความสามารถของผู้บริหารว่าผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ประสบความสำเร็จเพียงใด ขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) และทักษะทางด้านโนโมติ (Conceptual Skills) (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2544) คุณธรรมหรือการมีหลักธรรมที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งได้แก่ หลักพรหมวิหาร 4 ที่เป็นหลักธรรมที่จะนำพาบุคคลไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ คือ เมตตา หมายถึง ความรักที่มีต่อบุคคลอื่นอย่างจริงใจ กรุณา หมายถึง ความสงสารและเห็นใจพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อบุคคลอื่น มุทิตา หมายถึง การพลอยยินดีเมื่อบุคคลอื่นได้ดีหรือประสบความสำเร็จ และอุเบกขา หมายถึง การวางเฉยหรือปล่อยวางในสิ่งที่สุดวิสัยที่จะช่วยเหลือซึ่งสอดคล้องกับ พระปลัดคำภา สิมบิตา (2552) ได้กล่าวถึงหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ว่า พรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สำคัญในการครองคน เพราะการที่เราสามารถครองใจคนได้ย่อมจะทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะทำให้เกิดการรวมพลังในการทำงานอย่างมหาศาล โดยหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา ความรักใคร่ ปราศณาสันติสุขแก่ชีวิต ประสานโลกให้ร่มเย็น กรุณา ความสงสาร ใฝ่ ใจในอันที่จะรับรู้ความเดือดร้อนแทนผู้อื่น ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาพพจน์ให้เป็นที่ศรัทธาและความเชื่อถือเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ และสิ่งที่ต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติคือ การมีความรัก มีความสงสาร มีความชื่นชมยินดีและมีใจเป็นกลางไม่ลำเอียงทั้งรายบุคคลและคณะบุคคล ซึ่งสุรพล เครือมนนรมย์ (2551) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ผู้บริหารที่ดีควรใช้พระคุณมากกว่าพระเดช หรือใช้อำนาจบารมีมากกว่าอำนาจทางกฎหมาย ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณธรรม จะเป็นที่ยอมรับนับถือของผู้ร่วมงาน เกิดขวัญและกำลังใจที่ดี รู้สึกว่าตนเองมีความมั่นคง ความ

ปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานในองค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อบุคคลทั่วไป จึงควรให้มีการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคคลทุกคน

คุณธรรมที่ได้กล่าวมานี้ ถือว่า เป็นเรื่องที่ได้ยอมรับจากสังคมและเป็นความคาดหวังจากสังคมที่ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติ ไม่ว่าจะดำรงตำแหน่งในทางราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนในฐานะ “ครู” ซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติในการสั่งสอนอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ลูกศิษย์ อันเป็นกำลังสำคัญของชาติ ก็ยิ่งให้ความสำคัญสูงเป็นพิเศษ เพราะการดำรงอยู่ในตำแหน่งที่เป็นทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นตัวอย่างแบบอย่างในการปฏิบัติทั้งในด้านคุณธรรมและหน้าที่การงาน แก่ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถ “ครองตน ครองคน และครองงาน” อันนำมาซึ่งการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ปรีชา อยู่ภักดี, 2551)

โรงเรียนศรีวิกรม์มีปรัชญาอันแน่วแน่ ในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม วินัย และความรับผิดชอบต่อสังคม อันสอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียนที่ว่า ปลูกฝังคุณธรรม ก้าวนำวิชาการ สรรค์สร้างกิจกรรม เป็นสิ่งที่ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ระดมความคิด วิเคราะห์ปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบๆโรงเรียนศรีวิกรม์ แล้วจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาฉบับที่ 2 (พ.ศ.2554 - 2558) ที่ให้ความหวังว่า ภาพลักษณ์โรงเรียนศรีวิกรม์ใน พ.ศ.2558 จะเป็นโรงเรียนชั้นนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะภาษา และการใช้คอมพิวเตอร์อย่างรู้เท่าทัน ด้วยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมได้รับความเชื่อมั่น ในการผลิตนักเรียนที่มีคุณธรรมและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยมีเงื่อนไขของความสำเร็จตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาฉบับที่ 2 (พ.ศ.2554 - 2558) ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญในการใช้แผนพัฒนาคุณภาพเป็นเครื่องมือและกลไกในการดำเนินงานสู่เป้าหมายที่กำหนดตามปรัชญาของโรงเรียน โดยมีบุคลากรเป็นผู้ที่คอยขับเคลื่อนตามนโยบาย (โรงเรียนศรีวิกรม์, 2554)

วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ มีเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลตามพันธกิจที่สามารถประเมินได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยใช้ผลประเมินไปเป็นข้อมูลให้เกิดวงจรของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงได้กำหนดเป้าหมายไว้เป็น 6 ด้าน ได้แก่ เป้าหมายด้านวิชาการ เป้าหมายด้านกิจการนักศึกษา เป้าหมายด้านบุคลากร เป้าหมายด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เป้าหมายด้านส่งเสริมการศึกษา เป้าหมายด้านความสัมพันธ์กับชุมชน โดยในแต่ละด้านจะกำหนดองค์ประกอบและเป้าหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้ชัดเจน ให้สามารถวัดและประเมินได้เป็นรูปธรรม ตามแผนพัฒนาวิทยาลัยได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจไว้ว่า ครูและบุคลากรมีความคิด-ความเชื่อ และแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน โดยการประชุมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้โรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจอยู่ภายใต้การบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนที่มีปรัชญาในด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และเน้นให้ครูมีความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน โดยมีการประชุมครูร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ ผลของการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ จากความสำคัญของหลักพรหมวิหาร 4 ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของสถานศึกษาแห่งนี้ จึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยเพื่อให้คำตอบว่า ผู้บริหารโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจได้ดำเนินการบริหารตามปรัชญาที่ตั้งไว้ เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาครู ให้มีความคิดความเชื่อไปในทิศทางเดียวกัน ในการพัฒนาการบริหารให้เป็นไปตามหลักพรหมวิหาร 4 ตามแนวพระพุทธศาสนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนแบ่งตามประเภทของสถานศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 136 คน แบ่งเป็นครูในโรงเรียนศรีวิกรม์ จำนวน 86 คน และครูในวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำนวน 50 คน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เนื่องจากลดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์ และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ประเภทของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู: กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

1. การบริหารโรงเรียนตามหลักเมตตา 10 ข้อ
2. การบริหารโรงเรียนตามหลักกรุณา 10 ข้อ
3. การบริหารโรงเรียนตามหลักมุทิตา 7 ข้อ
4. การบริหารโรงเรียนตามหลักอุเบกขา 8 ข้อ

ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์ และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและนำมาแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนที่มีคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและเป็นผู้มีความรู้แตกฉานในด้านหลักธรรมทางพุทธศาสนา เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือนำมาหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ที่สร้างขึ้นมาหาค่าคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าเท่ากับ 0.6 – 1.0 ขึ้นไป โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ ประเภทของโรงเรียน ตำแหน่งหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปทำการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้เพื่อใช้ในการแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังต่อไปนี้ (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2545 : 12 - 13)

$$\frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}}$$

และค่าเฉลี่ยที่ได้มีความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีการรับรู้ในระดับน้อยที่สุด

4.3 การเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาเอกชนของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูระหว่างโรงเรียนศรีวิกรม์ และวิทยาลัยศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.85 มีช่วงอายุ 21 – 30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 31.62 การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 75.00 ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่ 1 – 5 ปี ร้อยละ 40.44 ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนศรีวิกรม์มากที่สุด ร้อยละ 63.24 และปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูผู้สอนมากที่สุด ร้อยละ 83.09

2. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมฤติตา และด้านอุเบกขา สรุปได้ว่าการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหาร

สถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ เมื่อพิจารณาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมฤติตา รองลงมาคือ ด้านกรุณา ด้านเมตตา และลำดับสุดท้ายคือ ด้านอุเบกขา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ดังนี้

(N = 136)			
การใช้หลักพรหม วิหาร 4 ในการบริหาร สถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	การรับรู้ของครู ระดับการใช้ พรหมวิหาร 4
ด้านเมตตา	4.31	0.67	มากที่สุด
ด้านกรุณา	4.35	0.60	มากที่สุด
ด้านมฤติตา	4.37	0.61	มากที่สุด
ด้านอุเบกขา	4.18	0.70	มาก
ภาพรวม	4.30	0.64	มากที่สุด

3. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่าครูโรงเรียนศรีวิกรม์และครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ มีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสูงกว่าครูโรงเรียนศรีวิกรม์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา จำแนกตามประเภทของสถานศึกษา

ด้านเมตตา	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
โรงเรียนศรีวิกรม์	86	3.70	0.36	มาก
วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ	50	4.17	0.32	มาก
ภาพรวม	136	3.94	0.34	มาก
ด้านกรุณา	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
โรงเรียนศรีวิกรม์	86	4.22	0.34	มากที่สุด
วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ	50	4.60	0.31	มากที่สุด
ภาพรวม	136	4.41	0.33	มากที่สุด
ด้านมุทิตา	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
โรงเรียนศรีวิกรม์	86	4.22	0.39	มากที่สุด
วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ	50	4.62	0.27	มากที่สุด
ภาพรวม	136	4.42	0.33	มากที่สุด
ด้านอุเบกขา	N	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
โรงเรียนศรีวิกรม์	86	3.97	0.47	มาก
วิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ	50	4.57	0.35	มากที่สุด
ภาพรวม	136	4.27	0.41	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ผู้วิจัยมีประเด็นที่ได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ

การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเมตตา ด้านกรุณาและด้านมุทิตา อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอุเบกขาอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรมและส่งเสริมศาสนา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ความชำนาญ มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและที่สำคัญต้องเป็นผู้มีคุณธรรมในจิตใจ มีจริยธรรมที่น่าเลื่อมใสศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนในฐานะ “ ครู ” ซึ่งถือได้ว่า เป็นแม่พิมพ์ของชาติ ในการสั่งสอนอบรมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ลูกศิษย์ อันเป็นกำลังสำคัญของชาติก็ยิ่งให้ความสำคัญคาดหวังสูงเป็นพิเศษ เพราะการดำรงอยู่ในตำแหน่งที่เป็นทั้งครูและผู้บริหาร จำเป็นต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติทั้งในด้านคุณธรรม และหน้าที่การงานแก่ผู้ร่วมงาน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถ “ ครองตน ครองคนและครองงาน ” อันนำมาซึ่งการพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (ปรีชา อยู่ภักดี, 2551) จึงทำให้การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระ ชุนอาจ (2551) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายอุบลรัตน์ อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่าการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการนำหลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยจะแยกออกเป็นรายด้าน คือ

1.1 ด้านเมตตา

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูช้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารให้ความจริงใจ มีความรักและห่วงใยผู้ร่วมงานและผู้บริหารเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อผู้ได้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีคุณสมบัติของผู้บริหารที่ดี มีความสามารถในการบริหารงาน มีทักษะในการเป็นผู้นำ การบริหารจึงประสบผลสำเร็จด้วยดี ประกอบกับเป็นผู้ตั้งมั่นในจริยธรรม ปฏิบัติงานด้วยคุณธรรมเข้าใจหลักพรหมวิหาร 4 จึงได้นำหลักพรหมวิหาร 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารตน บริหารคนและเพื่อใช้ในการบริหารงานให้ตีมีคุณภาพ ผู้ร่วมงานทุกคนทุกฝ่ายจะได้ปฏิบัติตามการสอนด้วยความสุข ผลสัมฤทธิ์ก็จะเกิดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัยรัตน์ ศิริวินิชย์ (2554) ที่กล่าวว่าพรหมวิหาร 4 เป็นธรรมของพรหมหรือของผู้ใหญ่ พรหมวิหาร 4 จึงเป็นธรรมสำหรับผู้บริหาร เมตตา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ ได้แก่ ความสุขจากการมีทรัพย์ ความสุขจากการใช้จ่ายทรัพย์ ความสุขจากการไม่เป็นหนี้และความสุขจากการทำงานที่ปราศจากโทษหรือปราศจากอันตราย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2546) ที่กล่าวว่า เมตตา หมายถึง ความจริงใจ มีความรักและความห่วงใยผู้ร่วมงาน เป็นผู้นำที่ดี รับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการเสียสละอย่างปราศจากการเห็นแก่ตัว เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเกียรติคุณดี อุทิศเวลาให้แก่สถานศึกษาอย่างเต็มที่ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เคารพในสิทธิและศักดิ์ศรี การปฏิบัติตามหลักธรรมคือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุข เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ความสุขเกิดขึ้นได้ทั้งกายและใจ

1.2 ด้านกรุณา

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูช้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจงใจให้ครูเกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความปรารถนาอยากให้นักเรียนในสถานศึกษาแห่งนี้ สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นบัณฑิตที่เพียบพร้อมด้วย คุณวุฒิและคุณสมบัติ คือมีความกรุณาต่อลูกศิษย์ จึง

ปรารถนาให้ลูกศิษย์เป็นผู้ที่ทักษะความรู้ ความสามารถ การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เพื่อเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงตนเอง พันสภาพความยากจน ความอดอยาก พันจากความจนหมดทุกข์ เมื่อครอบครัวเป็นสุขตนเองเป็นสุข สังคมก็หมดทุกข์ โดยการสร้างแรงจูงใจให้ครูได้พัฒนาตน พัฒนาความรู้เพื่อถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของวิชัยรัตน์ ศิริวินิชย์ (2546 : 36) ที่กล่าวว่า พรหมวิหาร 4 แปลว่า ธรรมของพรหมหรือของผู้เป็นใหญ่พรหมวิหาร 4 จึงเป็นธรรมสำหรับผู้บริหาร กรุณา คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ความทุกข์คือสิ่งที่เข้ามาเบียดเบียนให้เกิดความไม่สบายกายและความไม่สบายใจและเกิดขึ้นจากปัจจัยหลายประการด้วยกันความทุกข์มี 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ทุกข์ประจำหรือทุกข์โดยสภาวะที่สิ่งมีชีวิตจะต้องประสบ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ คือการเกิดแก่เจ็บตายสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลาย ที่เกิดมาในโลกจะต้องประสบกับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เรียกว่า กายิกทุกข์ ทุกข์จรหรือทุกข์ทางใจเป็นความทุกข์ที่เกิดจากสาเหตุภายนอกเมื่อปรารถนาแล้วไม่สมหวังก็เป็นทุกข์การประสบกับสิ่งที่ไม่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์การพลัดพรากจากสิ่งที่เป็นที่รักก็เป็นทุกข์

1.3 ด้านมูทิตา

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูช้อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารยินดีกับผู้ได้บังคับบัญชาที่ประสบความสำเร็จทุก ๆ คน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้แสดงความยินดีชื่นชมกับผู้ที่ประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะในชีวิตส่วนตัวหรือในหน้าที่การงานเป็นประจำทุกครั้ง และทุกคนไม่แบ่งพรรคพวกหรือแบ่งฝ่ายโดยจริงใจ ไม่ได้ทำไปตามหน้าที่ ซึ่งครูทุกคนตระหนักในการปฏิบัติข้อนี้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (2546 : 149) ที่กล่าวว่า มูทิตา หมายถึง การยินดีที่ผู้อื่นมีความสุข หรือมีความเจริญก้าวหน้า ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีอันได้แก่ ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข ความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น ไม่มีจิตใจริษยา ความริษยา คือ ความไม่สบายใจ ความโกรธ ความฟุ้งซ่าน มีความกระตือรือร้น เป็นมิตรและมองโลกในแง่ดี โดยประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

ผู้ร่วมงานและผู้อื่น รู้จักยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานที่ทำความดีตามความเหมาะสม เผยแพร่ผลงาน การปฏิบัติงานของบุคคลอื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ชื่นชมผลงานการปฏิบัติงานของบุคคลอื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นกำลังใจให้ผู้ร่วมงานหรือบุคคลอื่นประสบความสำเร็จในงานที่ได้รับมอบหมาย การปฏิบัติตามหลักธรรม คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร บุญกล้า (2550) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ” พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมมีการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับจากสูงสุดไปหาต่ำสุด ดังนี้ ด้านมุทิตา ด้านเมตตา ด้านอุเบกขาและด้านกรุณา

1.4 ด้านอุเบกขา

จากผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของบุคลากรที่ได้มอบหมายว่า เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ตรงตามภาระหน้าที่ที่ได้รับและความสามารถในการมอบหมายอย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ช่วยให้ทุกคนได้มีงานทำตามที่ตนเองถนัดและมีความปรารถนาดี คือ พยายามช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ในลักษณะที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีความสามารถทำงานได้รวดเร็วและถูกต้อง รอบด้านรู้อะไรในสิ่งและรู้ทุกอย่างในบางสิ่ง และรู้หน้าที่ของตนเองอย่างกว้างขวางด้วย มีความเชื่อมั่นตนเอง ไม่โลเล มีกำลังกายและความพร้อมมุ่งมั่นพัฒนาตัวเอง มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจมีความยุติธรรม มีเหตุผลและวางตัวเป็นกลางอย่างสม่ำเสมอ เชื่อสัจย์ต่อตนเองและมีความรักในองค์กรของตนเองและการประสานงานกับหน่วยงานผู้อื่นได้อย่างดี มีความเฉลียวฉลาด ไม่อวดฉลาด มีความกล้าหาญทั้งกายและใจ กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ร้อนหรืองานด่วน สามารถควบคุมจิตใจตนเองได้ กล้าตัดสินใจ เมื่อซึ่งใจว่าถูกต้องและยืนหยัดด้วยความอย่างไม่สะทกสะท้าน มีความคิดริเริ่ม

สร้างสรรค์ ทำให้งานต่างๆ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ประยุท ปยุตโต) (2551) ได้อธิบายว่า พรหมวิหาร 4 หมายถึง ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจด และปฏิบัติต่อมนุษย์ สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ อุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจดาวชั่ง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้รับผลดีหรือชั่ว สมควรแก่เหตุอันตนประกอบ พร้อมทั้งจะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดู คอยติดตามผลการทำงานของผู้ร่วมงานอย่างใกล้ชิด ในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำ เพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้ว เขาสมควรรับผิดชอบตนเอง หรือเขาสมควรได้รับผลอันสมควรกับความรับผิดชอบของตน

2. ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ จำแนกตามประเภทของสถานศึกษาผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประเภทของสถานศึกษาระหว่างโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขาและภาพรวมแตกต่างกัน โดยครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสูงกว่าครูโรงเรียนศรีวิกรม์ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากมีความแตกต่างกันในด้านบริบทของการบริการงานระหว่างสายสามัญและสายอาชีวศึกษา เกิดจากการรับรู้ของครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจและครูโรงเรียนศรีวิกรม์ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแตกต่างกันจากการรับรู้ด้วยการสัมผัส การเห็น การได้ยิน การสังเกต การพิจารณา ความสนใจ ความตั้งใจและการทำงานร่วมกันเป็นเวลานาน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวว่าการรับรู้คือ ขบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากที่สิ่งเร้า

กระตุ้นการรับรู้ และถูกต้องความเป็นสิ่งที่มีความหมายโดยใช้ความรู้ ประสบการณ์และความเข้าใจของบุคคล (Bernstein D. A., 1999) การรับรู้เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ (perception is learned) เป็นกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่ต่อเนื่องจากการรู้สึกสัมผัสรับรู้ เป็นกระบวนการแปลความหมายของสิ่งเร้าที่ผ่านเข้ามาในกระบวนการรับรู้ (Quinn, Virginia Nichols, 1985) สอดคล้องกับทฤษฎีของ ยะสารวรรณ (2547) ที่กล่าวว่า สิ่งที่มีผลต่อการรับรู้ของบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์เดิม สถานการณ์ ความต้องการและหน้าที่รับผิดชอบของบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล ประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ คุณสมบัติที่อยู่ภายในตัวของผู้รับ เช่น เพศ อาชีพ อายุ ระดับการศึกษา ความต้องการ คุณค่า ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ คำแนะนำ คำสั่งสอน นอกจากนี้ บัณฑิตเผ่าวัฒนา (2548) ได้สรุปปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ว่าประกอบด้วย ปัจจัยทางกายภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ ระบบประสาทสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง เป็นต้น ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพของผู้รับรู้ ได้แก่ ทักษะคิด อารมณ์ ค่านิยม ความต้องการ ความสนใจ ความพอใจ ความรู้ และประสบการณ์ เป็นต้น และปัจจัยทางด้านสิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ ลักษณะของสิ่งเร้า ความแตกต่างของสิ่งเร้า เช่น สิ่งเร้าที่มีความเข้มกว่า สิ่งเร้าที่มีความชัดเจน สิ่งเร้าที่มีการกระทำซ้ำบ่อย ๆ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจผลการวิจัย พบว่า การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมูทิตารองลงมาคือ ด้านกรุณาและด้านเมตตา ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นของทั้งสองโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า มีประโยชน์และด้านที่ควรพัฒนาต่อไปคือ ผู้บริหารให้ความจริงจัง มีความรักและห่วงใยผู้ร่วมงาน ผู้บริหารจงใจครูให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ และผู้บริหารเสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อให้ได้บังคับบัญชาอยู่เสมอ ผู้บริหาร

ยินดีกับผู้ที่บังคับบัญชาที่ประสบความสำเร็จทุก ๆ คน ซึ่งครูทุกคนตระหนักในการปฏิบัติข้อนี้เป็นอย่างดี โดยได้ร่วมกันทำงานจนบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารได้เข้าร่วมกิจกรรม ให้คำแนะนำปรึกษาต่อการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ครูและผู้บริหารเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรยึดหลักธรรมมาภิบาลในการบริหารงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ ผู้วิจัยพบปัญหาที่สำคัญที่ได้จากการวิจัยคือ การบริหารจัดการที่ยึดหลักคุณธรรมพรหมวิหาร 4 ด้านอุเบกขาเรื่องที่ต้องทำวิจัยครั้งต่อไปคือ

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ด้านอุเบกขา ตามการรับรู้ของครู
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรม อคติ 4 ของโรงเรียนและวิทยาลัยในเครือศรีวิกรม์
3. ศึกษาเจตคติของนักเรียนและนักศึกษาที่มีต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้ ความกรุณาให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความรู้ แนวคิด และได้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า การทำงานวิจัยด้วยดียิ่งตลอดมา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ได้ตรวจทานแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องเหมาะสม ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีวิกรม์และผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจที่ได้อนุญาต และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเหนือสิ่งอื่นใด ผู้วิจัยสำนึกในพระคุณอย่างยิ่ง คือ มารดา ที่ให้ความรัก ความห่วงใยให้กำลังใจ และให้การสนับสนุน

ส่งเสริม เป็นกำลังใจที่ดีให้ผู้วิจัยในการศึกษาสำเร็จ การศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กมลวัฒน์ ยะสารวรรณ. (2547). การรับรู้ภาวะเบียบของ พนักงานท่าเรือแหลมฉบัง .กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณะการพิมพ์

กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). **คุณธรรมและจิตสำนึกของ ข้าราชการครู**. พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

คำภา สิมบิดา. พระปลัด (2552). **การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในกลุ่ม 7**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา :มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

บุญเรียง ขจรศิลป์, (2545), **สถิติวิจัย1**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.

บัณฑิต เผ่าวัฒนา. (2548). **การประเมินผลการฝึกอบรม คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอด เทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลในภาคเหนือ**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. เชียงใหม่.

ปรีชา อยู่ภักดี. (2551). **การศึกษาการปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ.ประยุท ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์. (ป.อ.ประยุท ปยุตโต). (2551). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส. อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

วิจิตร ศรีสะอาด.(2544). **หลักและระบบบริหารการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วิชัยรัตน์ ศิริวินิชย์. (2554) .**หลักธรรมพรหมวิหาร 4** ,online Available: www.npc-se.co.th.23 ก.พ.2554.

วิเชียร บุญกล้า. (2550) .**การศึกษาการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3**. บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

วิระ ชุนอาจ. (2551) .**ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายอุบลรัตน์อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น**. สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

ศรีวิกรม์, โรงเรียน, **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2554 -2558)** :กรุงเทพฯ.

ศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ. (2554).**โรงเรียน,รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษา**: กรุงเทพฯ.

สุรพล เครือมนอมย์. (2551). **การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2543**. กรุงเทพมหานคร.

Bernstein. D. A. (1999). **Essentials of Psychology**. Boston : Houghton Mifflin Company.

Katz.Robert L.(1974,September-October). **Skill of AN Effective Administrator**. Harward Business Review.

Quinn, Virginia Nichols. (1985). **Applying Psychology Singapore** : McGraw-Hill Book Company.